

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 07.03.2024 р.

м. Одеса

№ 65/10-рк/к

ТОВ «Маякиводоканал»
«Інформація, доступ до якої обмежено»

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Дії товариства з обмеженою відповідальністю «Маякиводоканал» (далі – ТОВ «Маякиводоканал») містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання.
- (2) Дії ТОВ «Маякиводоканал» полягають у нав'язуванні споживачам вимог до встановлення засобу обліку холодної води, не передбачених чинним законодавством.

2. СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРЮВАННЯ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (3) ТОВ «Маякиводоканал»: «Інформація, доступ до якої обмежено», ідентифікаційний код юридичної особи – «Інформація, доступ до якої обмежено», дата заснування юридичної особи — 30.09.2021.
- (4) Відповідно до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, ТОВ «Маякиводоканал» здійснює діяльність за кодами КВЕД: є «Інформація, доступ до якої обмежено».
- (5) У розумінні абзацу шістнадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «Маякиводоканал» є суб'єктом господарювання.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (6) До Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) надійшли заяви «Інформація, доступ до якої обмежено» від 26.06.2023 (вх. № 65-01/29-АМ від 26.06.2023) та «Інформація, доступ до якої обмежено» від 17.07.2023 (вх. № 65-01/32-АМ від 17.07.2023) щодо можливих порушень законодавства про захист економічної конкуренції з боку ТОВ «Маякиводоканал», зокрема в частині нав'язування вимог до встановлення вузла обліку холодної води, викладених у приписах.
- (7) Розпорядженням голови Відділення від 22.09.2023 № 65/3-рп зупинено розгляд заяви «Інформація, доступ до якої обмежено» від 26.06.2023 (вх. № 65-01/29-АМ від 26.06.2023) до вирішення пов'язаного з нею іншого питання, про що повідомлено «Інформація, доступ до якої обмежено» листом від 22.09.2023 № 65-02/2056.

- (8) Розпорядженням голови Відділення від 22.09.2023 № 65/3-рп зупинено розгляд заяви «Інформація, доступ до якої обмежено» від 17.07.2023 (вх. № 65-01/32-АМ від 17.07.2023) до вирішення пов'язаного з нею іншого питання, про що повідомлено «Інформація, доступ до якої обмежено» листом від 22.09.2023 № 65-02/2057.
- (9) Відділенням надіслано вимоги про надання інформації ТОВ «Маякиводоканал» від 04.07.2023 № 65-02/1344 та від 01.08.2023 № 65-02/1534.
- (10) Відділенням надіслано вимоги про надання інформації Маяківській сільській раді Одеського району Одеської області від 19.10.2023 № 65-02/2302 та від 17.11.2023 № 65-02/2539.

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (11) Аналіз та дослідження становища ТОВ «Маякиводоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання здійснювалось відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605.

4.1. Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- (12) ТОВ «Маякиводоканал» – суб'єкт господарювання, який здійснює діяльність на ринку послуг централізованого водопостачання
- (13) Послуги з централізованого водопостачання.

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

4.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

- (14) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ТОВ «Маякиводоканал», є послуги з централізованого водопостачання.
- (15) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- 4.2.1.1. Споживчі характеристики.
- (16) Згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» *житлово-комунальні послуги* - це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.
- (17) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуги з централізованого водопостачання віднесені до комунальних послуг.
- (18) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») *централізоване питне водопостачання* - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (19) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водопостачання є їх надання суб'єктами господарювання, які мають діючі водопровідні мережі, що їм належать або ними використовуються (експлуатуються).

4.2.1.2. Умови споживання

- (20) Послуги централізованого водопостачання у відповідності до норм діючого законодавства України надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуг відповідно до статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

- (21) Таким чином, головною умовою споживання послуг з централізованого водопостачання є укладання договорів між виконавцем та споживачем послуг.

4.2.1.3. Умови реалізації

- (22) Згідно з пунктом 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з надання послуг з централізованого водопостачання підлягає ліцензуванню.
- (23) ТОВ «Маякиводоканал» діє на підставі ліцензії Одеської обласної державної адміністрації від 12.10.2021 № 1022/од-2021 на централізоване водопостачання та, відповідно забезпечує розповсюдження цих послуг в межах водопровідних систем, що використовуються (експлуатуються) даним товариством.
- (24) Рішенням Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області від 18.11.2021 № 20/7-VIII «Про визначення виконавця послуг з централізованого водопостачання в селах Маяки та Надлиманське» з 18.11.2021 ТОВ «Маякиводоканал» визначено виконавцем послуг з централізованого водопостачання в межах сіл Маяки та Надлиманське Маяківської сільської територіальної громади.
- (25) Послуги централізованого водопостачання надаються із застосуванням певних інженерних мереж та згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.
- (26) Отже, ТОВ «Маякиводоканал» є суб'єктом природної монополії та відповідно віднесене до Зведеного переліку природних монополій, розміщеному на офіційному сайті Антимонопольного комітету України <https://www.amcu.gov.ua> (зокрема станом на 19.01.2024).
- (27) Відповідно до частини 2 статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).

4.2.1.4. Ціна.

- (28) Відповідно до частини першої статті 191 Господарського кодексу України державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку.
- (29) Законом України «Про ціни і ціноутворення» визначено, що суб'єкти господарювання під час провадження господарської діяльності використовують вільні ціни та державні регульовані ціни.
- (30) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» передбачено, що ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.
- (31) Відповідно до підпункту 2 пункту «а» статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить, зокрема, встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на централізоване водопостачання.
- (32) Тобто, тарифи на послуги з централізованого водопостачання для ТОВ «Маякиводоканал» затверджуються рішенням виконавчого комітету Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області.
- (33) Зокрема, відповідно до інформації, наданої Маяківською сільською радою Одеського району Одеської області листом від 21.07.2023 № 1006-04.3-07 (вх. № 65-01/1383 від 27.07.2023), виконавчим комітетом Маяківської сільської ради Одеського району

Одеської області встановлювались наступні тарифи на послуги з централізованого водопостачання:

- рішення виконавчого комітету Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області від 30.11.2021 № 27/1-2021 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які здійснює ТОВ «Маякиводоканал» (для населення: 16,50 грн/1 м³, бюджетні установи – 17,40 грн/1м³, інші споживачі – 18,30 грн/1м³.);

- рішення виконавчого комітету Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області від 24.02.2022 № 5/13-2022 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які здійснює ТОВ «Маякиводоканал» (для всіх споживачів – 21,50 грн/1м³) (рішення є діючим).

- (34) Отже, кінцеві споживачі послуг з централізованого водопостачання не мають можливості впливу на ціну послуг, у тому числі під час врегулювання договірних відносин на відповідні послуги, оскільки тарифи на ці послуги затверджує виконавчий комітет Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області.
- (35) Таким чином, послуги з централізованого водопостачання надаються ТОВ «Маякиводоканал» на платній основі, а отже, є товаром, щодо якого визначається монополієне (домінуюче) становище ТОВ «Маякиводоканал».

4.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).

- (36) Виробником (виконавцем) послуг з централізованого водопостачання є ТОВ «Маякиводоканал».
- (37) Споживачами послуг централізованого водопостачання є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати від ТОВ «Маякиводоканал» послуги з централізованого водопостачання.

4.3. Визначення товарних меж ринку.

- (38) Враховуючи, що послуги централізованого водопостачання надаються на платній основі, ці послуги є товаром.
- (39) Споживач може отримати вказані послуги лише у суб'єкта господарювання, який їх надає виключно в межах мереж водопостачання, які йому належать або ним використовуються (експлуатуються).
- (40) Ураховуючи, що ринок послуг з централізованого водопостачання знаходиться в стані природної монополії, такі послуги не мають аналогів та не можуть бути замінені іншими послугами.
- (41) За таких обставин товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринків.

- (42) Особливістю послуг централізованого водопостачання є їх отримання безпосередньо безпосередньо у суб'єкта господарювання, який провадить цю діяльність за місцем знаходження діючих водопостачальних мереж.
- (43) За інформацією Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області (лист від 21.07.2023 № 006-04.3-07 (вх. № 65-01/1383 від 27.07.2023)) з 18.11.2021 ТОВ «Маякиводоканал» надає послуги з централізованого водопостачання на території сіл Маяки та Надлиманське Маяківської сільської територіальної громади, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал».
- (44) Таким чином, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання є територія сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал».

4.5. Часові межі ринку

- (45) Протягом грудня 2021 року, 2022 – 2023 років та січня 2024 року ТОВ «Маякиводоканал» надавало споживачам послуги з централізованого

водопостачання на підставі укладених договорів, у відповідності до тарифів, встановлених рішення виконавчого комітету Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області від 30.11.2021 № 27/1-2021 та від 24.02.2022 № 5/13-2022.

- (46) ТОВ «Маякиводоканал» залишалось єдиним продавцем послуг з централізованого водопостачання у територіальних (географічних) межах сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал».
- (47) Виходячи з положень статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пропозиція та попит на відповідні товари мають існувати протягом певного часу.
- (48) Пропозиція послуг з централізованого водопостачання ТОВ «Маякиводоканал» та попит споживачів на вказані послуги існували на території межах сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області протягом грудня 2021 року, 2022 – 2023 років та січня 2024 року.
- (49) Отже, протягом грудня 2021 року (враховуючи прийняття виконавчим комітетом Маяківської сільської ради Одеського району Одеської області рішення від 18.11.2021 № 20/7-VIII «Про визначення виконавця послуг з централізованого водопостачання в селах Маяки та Надлиманське» та рішення від 30.11.2021 № 27/1-2021 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які здійснює ТОВ «Маякиводоканал»), 2022 – 2023 років та січня 2024 року (враховуючи чинність дії договорів, укладених зі споживачами про надання послуг з централізованого водопостачання, станом на січень 2024 року, зважаючи на їх щорічну пролонгацію в передбаченому даними договорами порядку (окрім випадків розірвання договорів чи їх перегляду)) сукупність товарно-грошових відносин між ТОВ «Маякиводоканал» та споживачами послуг централізованого водопостачання в межах території сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал», не зазнала істотних змін.
- (50) У зв'язку з викладеним, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал», визначено період грудня 2021 року, 2022 – 2023 років та січня 2024 року.

4.6. Визначення потенційних конкурентів

- (51) Враховуючи те, що ринок послуг централізованого водопостачання у відповідності до статті 5 Закону України «Про природні монополії» знаходиться у стані природної монополії, у ТОВ «Маякиводоканал» відсутні конкуренти на ринку послуг з централізованого водопостачання в межах території сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал».

4.7 Визначення бар'єрів вступу на ринок.

- (52) Бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на ринок послуг з централізованого водопостачання є: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних коштів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого водопостачання, а також наявність власних або орендованих мереж, необхідність отримання ліцензії на надання послуг з централізованого водопостачання тощо.

4.8. Встановлення монопольного (домінуючого) становища

- (53) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

- (54) Ураховуючи зазначене, становище ТОВ «Маякиводоканал» на ринку послуг з централізованого водопостачання в межах території сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал», протягом грудня 2021 року, 2022 - 2023 років та січня 2024 року мало ознаки монопольного (домінуючого) з часткою 100%, оскільки не мало на цьому ринку жодного конкурента.

5. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (55) До Відділення надійшли заяви споживачів «Інформація, доступ до якої обмежено» від 26.06.2023 (вх. № 65-01/29-АМ від 26.06.2023) та «Інформація, доступ до якої обмежено» від 17.07.2023 (вх. № 65-01/32-АМ від 17.07.2023) щодо можливих ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції з боку ТОВ «Маякиводоканал», зокрема в частині нав'язування вимог до встановлення вузла обліку холодної води, викладених у приписах.
- (56) В ході розгляду зазначених заяв за результатом аналізу інформації та документів, що надані споживачами «Інформація, доступ до якої обмежено», ТОВ «Маякиводоканал» встановлено таке.
- (57) ТОВ «Маякиводоканал» листом від 02.10.2023 (вх. № 65-01/1851 від 05.10.2023) проінформувало Відділення, що протягом грудня 2021 року кількість укладених договорів про надання послуг з *централізованого водопостачання* становила:
- 732 шт (фізичні особи),
 - 35 шт (юридичні особи).
- (58) У 2022 році кількість договорів склала:
- 1935 шт (фізичні особи),
 - 37 шт (юридичні особи),
 - 13 шт (бюджетні установи);
- (59) У 2023 році кількість договорів склала:
- 2631 шт (фізичні особи),
 - 40 шт (юридичні особи),
 - 13 шт (бюджетні установи).
- (60) Як уже зазначалось у розділі 4 даних рекомендацій договори, укладені зі споживачами щодо надання послуг з централізованого водопостачання є чинними, враховуючи умови цих договорів щодо їх щорічної пролонгації на наступний період на тих же умовах в передбаченому даними договорами порядку.
- (61) Таким чином, споживачі продовжують отримувати послуги з централізованого водопостачання від ТОВ «Маякиводоканал» на підставі діючих договорів.
- (62) Відповідно до частини першої статті 17 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» комерційний облік комунальних послуг з постачання теплової енергії, гарячої води, централізованого водопостачання здійснюється вузлами обліку відповідних комунальних послуг, що забезпечують загальний облік їх споживання в будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом, згідно з показаннями його (їх) засобів вимірювальної техніки.
- (63) Згідно з частиною четвертою статті 17 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» у разі відсутності або несправності вузлів обліку, зазначених у частинах першій та другій цієї статті, комерційний облік здійснюється в установленому законодавством порядку в місці вводу відповідних зовнішніх інженерних мереж у будівлю (її частину), а для послуг з постачання та розподілу природного газу і з постачання та розподілу електричної енергії - в місці вводу відповідних внутрішньобудинкових систем у житлове або нежитлове приміщення споживача.
- (64) У відповідності до положень частини четвертої статті 23 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених

- цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (65) Згідно з частиною другою статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» місце встановлення вузла комерційного обліку визначається відповідно до будівельних норм і правил.
- (66) Відповідно до розділу II Правил користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 (далі – Правила № 190) Виконавець послуги з централізованого водопостачання обслуговує вуличні, квартальні та дворові мережі водопостачання та водовідведення, споруди і обладнання, а також технологічні прилади й пристрої на них, які перебувають у нього на балансі або на які є відповідний договір на обслуговування зі споживачем. Мережі водопостачання та водовідведення споживача експлуатуються та обслуговуються споживачем. Межею розподільчих мереж, які обслуговує виконавець послуги з централізованого водопостачання є перший колодязь із запірною арматурою у місці приєднання до водопровідної мережі споживача відповідно до акта розмежування майнової належності та експлуатаційної відповідальності сторін. У випадку відсутності контрольного колодязя у місці приєднання, межею, яку обслуговує виконавець послуги з централізованого водопостачання, є місце приєднання до мережі водопостачання та водовідведення споживача.
- (67) Згідно з пунктом 2 розділу V Правил № 190 оснащення об'єктів споживачів вузлами комерційного обліку здійснюється відповідно до Порядку оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.08.2018 № 206, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31.08.2018 за № 990/32442 (далі – Порядок № 206).
- (68) Порядок № 206 визначає процедуру оснащення будівель вузлами комерційного обліку оператором зовнішніх інженерних мереж та власником (співвласниками) будівлі, узгодження умов такого оснащення та вимоги до місць встановлення.
- (69) У Порядку № 206 термін «межа майнової належності» означає точки розмежування зовнішніх теплових мереж (крім мереж систем автономного теплопостачання), зовнішніх мереж гарячого водопостачання (крім мереж систем автономного гарячого водопостачання), зовнішніх водопровідних мереж (крім мереж систем автономного водопостачання) від приєднаних до них відповідних мереж будівлі за ознаками права власності або іншого речового права.
- (70) Згідно з пунктом 13 Порядку № 206 вузлами комерційного обліку обладнуються усі вводи зовнішніх інженерних мереж у житлових та нежитлових будівлях. Вузол комерційного обліку встановлюється на стороні споживача на межі майнової належності у точці приєднання (вводу) до зовнішніх інженерних мереж відповідних внутрішньобудинкових інженерних систем будівлі, а в разі неможливості встановлення - в іншому місці якомога ближче до точки приєднання.
- (71) Натомість, Відділенням в ході розгляду заяви «Інформація, доступ до якої обмежено» від 26.06.2023 (вх. № 65-01/29-АМ від 26.06.2023) встановлено, що протягом липня – серпня 2022 року ТОВ «Маякиводоканал» надавало їй приписи, в яких висувались вимоги до встановлення вузлів обліку холодної води, надання яких разом з викладеними у них вимогами не передбачені законодавством, що регулює сферу послуг з централізованого водопостачання.
- (72) Зокрема, «Інформація, доступ до якої обмежено» надані приписи від 12.07.2022 та від 18.08.2022, відповідно до яких «..необхідно в 14-ти денний термін встановити прилад обліку води в місце підключення до внутрішньосільської мережі водопроводу с. Маяки по вул. «Інформація, доступ до якої обмежено» за межами приватної власності..» (мова оригіналу).

- (73) Крім того, у вказаних приписах ТОВ «Маякиводоканал» зазначено, що у разі їх невиконання розрахунки за водопостачання будуть проводитись згідно з пунктом 6 розділу IV Правил № 190.
- (74) При цьому, за інформацією, наданою «Інформація, доступ до якої обмежено», технічні умови, видані їй виконавцем послуг з централізованого водопостачання, містили вимоги щодо встановлення вузла обліку води саме на стороні споживача на межі майнової належності. На підставі зазначених технічних умов був розроблений робочий проєкт обладнання індивідуального будинку засобом обліку води.
- (75) Крім того, розміщення засобу обліку води «Інформація, доступ до якої обмежено» визначено також у діючому договорі про надання послуг централізованого постачання холодної води від 04.02.2022 № 58977, укладеному з ТОВ «Маякиводоканал» (пункт 4 договору – характеристика засобів обліку води (вид, тип, калібр, заводський номер, пломба повірителя, пломба виконавця, показники приладу, місцезнаходження приладу)).
- (76) Таким чином, на час укладення договору з «Інформація, доступ до якої обмежено» виконавцем послуг не висувались вимоги щодо фактичної зміни місця розташування засобу обліку води.
- (77) Аналогічні умови висувались також і до іншого заявника - «Інформація, доступ до якої обмежено».
- (78) Зокрема, у своїй заяві «Інформація, доступ до якої обмежено» від 17.07.2023 (вх. № 65-01/32-АМ від 17.07.2023) зазначає про нав'язування йому вимог до встановлення вузла обліку холодної води, не передбачених діючим законодавством, що регулює сферу послуг з централізованого водопостачання.
- (79) Так, «Інформація, доступ до якої обмежено» вказує, що ТОВ «Маякиводоканал» зобов'язує споживачів виконувати неправомірні вимоги, викладені у наданих приписах, а саме – зобов'язує споживачів протягом 14 днів встановити прилад обліку води за межами приватної власності. В то же час, засіб обліку води споживача «Інформація, доступ до якої обмежено» розміщений на стороні споживача на межі майнової належності у відповідності до Порядку № 206, виданих технічних умов та робочого проєкту обладнання індивідуального будинку засобом обліку води.
- (80) В якості доказу «Інформація, доступ до якої обмежено» до заяви була додана копія виданих йому виконавцем послуг з централізованого водопостачання технічних умов на облаштування вводу водопроводу індивідуальної земельної ділянки (із житловою будівлею) (вул. «Інформація, доступ до якої обмежено») засобом обліку води.
- (81) Зазначені технічні умови містили вимоги, зокрема, щодо засобу обліку води, його встановлення та розміщення.
- (82) Крім того, «Інформація, доступ до якої обмежено» до заяви також додана копія проєкту щодо облаштування засобу обліку води, погоджена виконавцем послуг з централізованого водопостачання.
- (83) Також, розміщення засобу обліку води «Інформація, доступ до якої обмежено» визначено у діючому договорі про надання послуг централізованого постачання холодної води від 20.12.2021 № 56884, укладеному з ТОВ «Маякиводоканал» (пункт 4 договору – характеристика засобів обліку води (вид, тип, калібр, заводський номер, пломба повірителя, пломба виконавця, показники приладу, місцезнаходження приладу)).
- (84) Таким чином, ТОВ «Маякиводоканал» на момент укладення з «Інформація, доступ до якої обмежено» договору про надання послуг централізованого постачання холодної води також не висувались вимоги щодо фактичної зміни місця розташування засобу обліку води.
- (85) Крім того, «Інформація, доступ до якої обмежено» надала в якості доповнення до заяви лист від 22.01.2024 (вх № 65-01/163 від 22.01.2024) копії приписів, які надсилались ТОВ «Маякиводоканал» іншим споживачам послуг з централізованого водопостачання, аналогічні до приписів, що надсилались цим виконавцем послуг «Інформація, доступ до якої обмежено» та «Інформація, доступ до якої обмежено».
- (86) Зокрема, приписи надсилає:

- «Інформація, доступ до якої обмежено» від 22.09.2022 (вул. «Інформація, доступ до якої обмежено»);
- «Інформація, доступ до якої обмежено» від 21.04.2023 (вул. «Інформація, доступ до якої обмежено»);
- «Інформація, доступ до якої обмежено» від 20.05.2023 (вул. «Інформація, доступ до якої обмежено»);
- «Інформація, доступ до якої обмежено» без зазначення дати (вул. «Інформація, доступ до якої обмежено»)

та містили вимоги до споживачів щодо встановлення в 14-ти денний термін приладів обліку води в місце підключення до внутрішньосільської мережі водопроводу за межами приватної власності.

- (87) Відповідно до пункту 6 розділу IV Правил № 190 у разі самовільного приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення проводить розрахунок витрат води за пропускною спроможністю водопровідного вводу при швидкості руху води в ній 0,7 м/с та дією її повним перерізом цілодобово або з урахуванням графіка подачі води.
- (88) Згідно з пунктом 2 розділу IV Правил № 190 самовільним приєднанням до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення вважається:
- приєднання до водорозбірної колонки за відсутності технічних умов;
 - приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, здійснене за відсутності технічних умов;
 - приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, здійснене із порушенням наданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення технічних умов;
 - приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, виконане без участі представників виконавця послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення або із порушенням вимог розділу III цих Правил;
 - користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення без укладання із виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення договору про надання таких послуг;
 - самостійне приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - відсутність або невідповідність нормам розміщення споживачем засобів комерційного обліку води;
 - зафіксовані виконавцем послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення факти пошкодження пломб, індикаторів впливу магнітного поля, втручання у роботу та виведення з ладу вузлів комерційного обліку води;
 - використання води для господарських потреб з самостійних протипожежних систем, що живляться від спільних мереж;
 - недопущення чи перешкоджання виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення у встановленні чи опломбуванні вузла комерційного обліку чи його елементів, проведенні обстеження мереж водопостачання та водовідведення споживача та їх обладнання, знятті показників засобу обліку.
- (89) У разі невиконання приписів ТОВ «Маякиводоканал» щодо встановлення приладу обліку води на стороні споживача на межі майнової належності буде вважатись самовільним приєднанням.

- (90) Разом з тим, невиконання вимог, визначених у приписах ТОВ «Маякиводоканал», не може вважатись самовільним приєднанням у відповідно до положень розділу IV Правил № 190.
- (91) Враховуючи викладене, вимоги ТОВ «Маякиводоканал», зазначені у приписах, що надсилались споживачам послуг з централізованого водопостачання, не відповідають Порядку № 206, відповідно до якого вузол комерційного обліку повинен встановлюватись на стороні споживача на межі майнової належності у точці приєднання (вводу) до зовнішніх інженерних мереж відповідних внутрішньообудинкових інженерних систем будівлі, а в разі неможливості встановлення - в іншому місці якомога ближче до точки приєднання, а не за межами приватної власності споживача послуг, а відтак є неправомірними.
- (92) Крім того, у приписах також не зазначена точка приєднання до водопровідної мережі або місце, що є найближчим до цієї точки (в разі неможливості встановлення вузла комерційного обліку у точці приєднання) у відповідності до акту розмежування майнової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.
- (93) З огляду на зазначене, ТОВ «Маякиводоканал» нав'язувало споживачам вимоги до встановлення вузла обліку холодної води, не передбачені чинним законодавством у сфері послуг з централізованого водопостачання.
- (94) На вимогу Відділення ТОВ «Маякиводоканал» у листі від 02.10.2023 (вх № 65-01/1851 від 05.10.2023) зазначило, що не може надати інформацію про кількості всіх приписів, які надсилались споживачам послуг з централізованого водопостачання щодо вимог до місця встановлення засобів обліку води, з причин відсутності їх реєстрації.
- (95) Зазначене може свідчити про те, що ТОВ «Маякиводоканал» нав'язувало також і іншим споживачам, крім заявників та споживачів, зазначених у цих рекомендаціях, вимоги до встановлення засобу обліку води, не передбачені положеннями чинного законодавства.
- (96) При цьому, нав'язування ТОВ «Маякиводоканал» зазначених у приписах неправомірних вимог до встановлення засобу обліку може призвести до ущемлення інтересів споживачів, адже їх невиконання споживачами може мати наслідком нарахування збільшеної плати за надані послуги з централізованого водопостачання, тобто може призвести до додаткових фінансових витрат.
- (97) Натомість, виконання споживачами вимог ТОВ «Маякиводоканал», викладених у приписах щодо встановлення засобів обліку води в місце підключення до внутрішньосільської мережі водопроводу за межами приватної власності може також призвести до ущемлення їх інтересів, оскільки потребує додаткових витрат часу, виконання певних робіт, які супроводжують зміну місця розташування засобу обліку води, а відтак і додаткових фінансових витрат.
- (98) В той же час, такі дії з боку ТОВ «Маякиводоканал» були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринку, адже в такому випадку, за наявності альтернативи у виборі виконавця послуг з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області споживач мав б можливість обирати між кількома виконавцями відповідних послуг, і у разі ущемлення його інтересів міг би обрати іншого виконавця послуг.
- (99) З огляду на зазначене, дії ТОВ «Маякиводоканал», які полягають у нав'язуванні споживачам вимог до встановлення засобу обліку холодної води, не передбачених чинним законодавством, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання.

6. АНТИКОНКУРЕНТНІ НАСЛІДКИ ДІЙ ТОВ «МАЯКИВОДОКАНАЛ»

- (100) Дії ТОВ «Маякиводоканал», які полягають у нав'язування споживачам вимог до встановлення засобу обліку холодної води, не передбачених чинним законодавством, можуть призвести до обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів, в тому числі до додаткових фінансових витрат споживачів.
- (101) В свою чергу, невиконання неправомірних вимог ТОВ «Маякиводоканал», викладених у приписах, може позбавити споживачів можливості отримувати послуги з централізованого водопостачання.

7. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ТОВ «МАЯКИВОДОКАНАЛ» ДІЙ ЗА УМОВ ІСНУВАННЯ ЗНАЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ

- (102) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (103) Враховуючи все вищевикладене, Відділенням встановлено, що характерною рисою відносин ТОВ «Маякиводоканал» зі споживачами його послуг, є нав'язування їм своєї поведінки та певних умов, які останні змушені виконувати задля отримання послуг з централізованого водопостачання в необхідному обсязі.
- (104) Зазначені у розділі 5 цих рекомендацій дії ТОВ «Маякиводоканал» свідчать про спрямованість на задоволення інтересів лише однієї сторони – Відповідача за рахунок інтересів іншої - споживачів.
- (105) З огляду на зазначене, Відділенням встановлено, що завдяки ринковій владі ТОВ «Маякиводоканал» нав'язує споживачам неправомірні вимоги до встановлення вузла обліку холодної води, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів цих послуг.
- (106) Така поведінка ТОВ «Маякиводоканал» стала можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуг з централізованого водопостачання.
- (107) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монопольну владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.
- (108) Разом з тим, зазначені дії були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання, оскільки ТОВ «Маякиводоканал», відчуваючи конкурентний тиск, прагнуло б задля утримання споживачів надавати послуги на умовах більш вигідних за умови конкурентів, а споживачі, у разі незадоволення умовами надання послуг, мали б змогу обрати інше підприємство – надавача відповідних послуг.

8. ВИСНОВКИ

- (109) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (110) Враховуючи те, що ТОВ «Маякиводоканал» протягом грудня 2021 року, 2022 – 2023 років та січня 2024 року мало ознаки такого, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах сіл Маяки та Надлиманське Одеського району Одеської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які використовуються (експлуатуються) ТОВ «Маякиводоканал», дії ТОВ «Маякиводоканал», які полягають у нав'язуванні

споживачам вимог до встановлення засобу обліку холодної води, не передбачених чинним законодавством, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання.

- (111) Ураховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», підпунктом 13 пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 із змінами та доповненнями, адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

Товариству з обмеженою відповідальністю «Маякиводоканал» (ідентифікаційний код юридичної особи – «Інформація, доступ до якої обмежено») припинити дії щодо нав'язування споживачам вимог до встановлення засобу обліку холодної води, не передбачених чинним законодавством, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання.

Зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень цих рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України не розпочинатиме провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж двох місяців з дня їх отримання** з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова Колегії

Ірина ДАНИЧ